

Website moet ook voor blinden het aanzien waard zijn

Enthousiast door de nieuwe mogelijkheden waarmee webpagina's kunnen worden voorzien van veel grafische hoogstandjes, vergeet menige webdesigner dat ook slechtzienden en blinden graag op het net vertoeven. Ondanks allerlei technische hulpmiddelen is het voor hen ondoenlijk om bepaalde pagina's te raadplegen, terwijl daar met een beetje goede wil best iets aan gedaan kan worden.

Juist voor blinden en slechtzienden biedt het internet tal van mogelijkheden om snel informatie te vinden, dingen te regelen en in contact te komen met anderen. Jammergenoeg zijn juist de sites die ook voor deze doelgroep van veel betekenis kunnen zijn vaak slecht toegankelijk. Even boodschappen doen bij Albert Heijn bijvoorbeeld of informatie opvragen bij Postbus 51, de Belastingdienst of een ministerie blijkt voor hen vaak een crime. Juist deze sites zijn vaak te ontoegankelijk om er iets aan te hebben. Ook een aantal kranten (Telegraaf en Volkskrant) blinken niet uit als het gaat om ook slechtzienden en blinden tegemoet te komen. Gelukkig is er in de media wel steeds meer aandacht voor dit probleem en wordt er ook van overheidsweg eindelijk gewerkt aan een gerichte aanpak van dit probleem. Internet dient immers voor iedereen toegankelijk te zijn en het aantal visueel gehandicapten dat inmiddels online is rechtvaardigt een gedegen aanpak.

Sceendump van de Lynx-site.

Het is maar goed dat het gebruik van frames de laatste tijd al behoorlijk lijkt te zijn afgenomen. Vooral een te complexe navigatiestructuur, ook door te kleine of bewegende links, kan voor blinden en slechtzienden rampzalig zijn. Dat geldt ook voor links die zichtbaar worden gemaakt met een java-script of applet. Om toch naar de geboden informatie te kunnen navigeren, dient dus steeds een alternatief voor handen te zijn. Dat geldt ook bij het gebruik van Flash. Voor visueel gehandicapten gaat het bij het gebruik van internet immers puur om tekst. Een lastig gegeven voor wie bedenkt dat zienden juist liever niet te veel lezen en van mening zijn dat één plaatje soms beter is dan honderd woorden. Het probleem is bovendien nog complexer doordat het niet alleen gaat om de keuze tussen beelden en tekst maar vooral om de wijze van presenteren daarvan. Was het ooit een ongeschreven wet dat ieder plaatje door middel van het HTML commando ALT werd begeleid door een alternatieve tekst, ook daar wordt vaak geen aandacht meer aan geschonken. Op die manier kunnen immers ook afbeeldingen voor blinden 'zichtbaar' worden gemaakt.

Brailleesregel

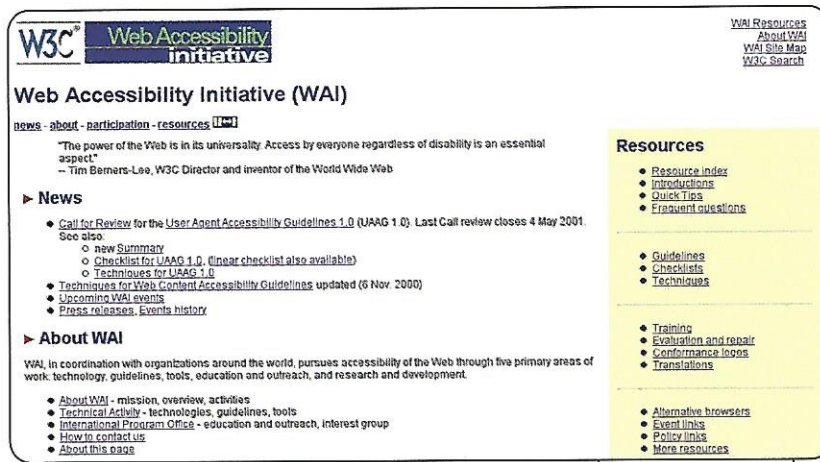
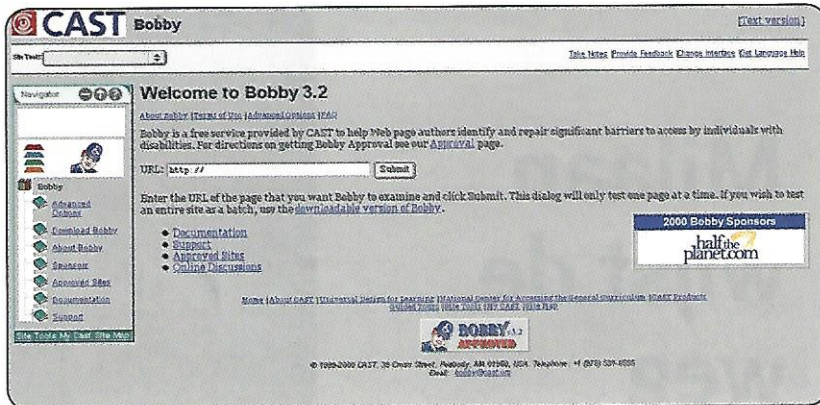
Om internet te kunnen gebruiken, maken slechtzienden gebruik van een brailleesregel of een spraaksynthesizer, soms van beide. Bij een brailleesregel leest de gebruiker het scherm af via een soort balk met puntjes. Staat er bij een afbeelding een alternatieve tekst dan weet de gebruiker dus wel wat die afbeelding voorstelt en of het misschien

zelfs een link is. Bij een spraaksynthesizer wordt alle tekst die op het scherm verschijnt uitgesproken. Te veel ongewenste geluidsbombardie op webpagina's kan voor hen dus alleen maar hinderlijk zijn. Aan de andere kant is het vreemd dat juist geluidsbestanden niet vaker worden gebruikt. Voor blinden zouden ingesproken teksten een ideaal alternatief zijn voor lange tekstbestanden.

Fonts

Te weinig wordt er gebruik gemaakt van de voorzieningen in browsers die reeds inspelen op de behoefte van mindervaliden. Zo is het voor slechtzienden handig dat fonts schaalbaar blijven, ook bij het gebruik van stylesheets. Wordt met stylesheets gewerkt dan kan in de browser bovendien worden ingesteld welke items juist genegeerd kunnen worden. Bij het gebruik van stylesheets is het overigens wel zaak rekening te houden met het feit dat niet iedere browser het gebruik daarvan ondersteunt. Om die reden moet een site dus ook zonder bekeken kunnen worden.

Wie als webdesigner toch aan een bepaalde opmaak vast wil houden, zou overigens moeten overwegen zijn pagina's steeds in twee versies aan te bieden. Zoals sommige sites de gebruiker ook voor de keuze stellen de pagina's al dan niet in frames gepresenteerd te krijgen. Bij het aanbieden van alternatieve pagina's, bijvoorbeeld speciaal gericht op blinden, zou een pagina kunnen worden aangeboden die niet alleen van frames, maar ook van flash, java-applets en scripts en foto's is ontdaan. De opmaak van een

Testprogramma's

Wie er zeker van wil zijn dat gemaakte webpagina's voldoen aan de richtlijnen van het World Wide Web Consortium (<http://www.w3.org/WAI>), waarbij ook een verslag wordt gegeven van de toegankelijkheid van een website, zou Bobby kunnen gebruiken. Het programma is te downloaden op de site: <http://www.cast.org/bobby/> Het programma loopt een hoop dingen na maar helaas niet alles. Het blijft dus zaak om zelf nog te controleren en te testen.

Blinden maken vaak gebruik van tekstbrowsers die geen afbeeldingen laten zien. Lynx is daar een goed voorbeeld van. Voor webdesigners kan het handig zijn om een lynxviewer te gebruiken om te kijken hoe de gemaakte pagina's er met deze browser uitzien. Wie op <http://www.accessibility.nl/lynx/> een URL opgeeft, komt er al snel achter of een pagina voor deze doelgroep toegankelijk is.

dergelijke pagina is immers slechts een fluitje van een cent vergeleken bij een pagina waarin deze functionaliteit wel is ingebouwd.

Opmaak

Behalve frames kunnen ook tabellen voor de nodige problemen zorgen. Belangrijk is dat bij een HTML-tabelopmaak steeds de titels van rijen en kolommen worden aangegeven. Spaties dienen vooral vermeden te worden. Wie tabellen gebruikt, zou er goed aan doen bij iedere tabel een samenvatting te geven van de informatie die daarin geboden wordt.

Wie overigens toch met frames wil werken, dient deze vooral duidelijk te omschrijven. Popup-vensters dienen trouwens altijd vermeden te worden. Dergelijke schermen duiken nogal eens op bij sites waar artikelen besteld kunnen worden. Voor een blinde wordt het er met deze schermen niet eenvoudiger op. Hij weet immer niet wanneer een dergelijk scherm verschijnt waardoor hij gemakkelijk de controle over de navigatie kwijt kan raken.

Voor slechtzienden is het belangrijk dat er voldoende met contrasterende kleuren wordt gewerkt zodat tekst en achtergronden goed tegen elkaar afsteken. Het lijkt voor de hand te liggen dat dit de leesbaarheid bevordert maar het is vooral belangrijk voor gebruiker die een monochrome beeldscherm gebruiken of voor hen die blind zijn voor bepaalde kleuren.

Scendump van Bobby (boven) en het World Wide Web Consortium.